

Budapesten

Osztrák építészeti kiállítás

A Magyar Építőművészek Szövetségének székházában kedden Karl Schramek, az Osztrák Kulturális Intézet igazgatója és Jantner Antal építésügyi és városfejlesztési miniszterhelyettes megnyitotta az *Építőművészeti kísérletek* című osztrák kiállítást. Hét osztrák tervező új építészeti kezdeményéseinek példáit: lakóházak, iskolák és különböző középületek rajzait, fényképeit tárja a látogatók elé a kiállítás csaknem száz tablójá. Alkotásaikat a tájba, a közvetlen környezetbe illeszkedés, és a létesítmény ésszerű használatát szolgáló formák gazdagsága jellemzi. A korábbi kockaépü-

letek sivárságát az ember életmódjához, érzelmvilágához közel álló építészeti stíluselemekkel váltották fel, s nem használják a posztmodern építészet klasszicista és eklektikus stílusjegyeit, vagy éppen groteszk formáit sem.

A főváros után Pécsen, Szegeden és Győrött is bemutatják a kiállítás anyagát.

A budapesti kiállítást október 13-ig tekinthetik meg az érdeklődők — szombat és vasárnap kivételével — naponta reggel 9 órától délután 5 óráig a Magyar Építőművészek Szövetségének székházában. (MTI)

Műszer-bemutató

A Sudoimport Szovjet Külkereskedelmi Egyesülés új típusú, a korábbiaknál pontosabb hajóipari navigációs műszereket ajánl a magyar hajóiparnak. Az újonnan fejlesztett, és még sorozatban nem gyártott készülékeket vándorkiállítás keretében ezekben a napokban bemutatják a Magyar Hajó- és Darugyár angyalföldi gyáregységében, ahová Óbudáról és a többi gyáregységből is érkeznek hajóipari mérnökök. A kiállítást ezután Jugoszláviában is megrendezik.

Az MHD hajóipari termékeinek nagyobb részét a Szovjetunióba exportálja, de portál- és úszódarúit, hajói jól ismertek szerte a világon. Ezekbe a termékekbe most is többnyire szovjet navigációs eszközöket szerelnek. A kiállítás alkalmából tárgyalások kezdődtek az új műszerek 1986-tól való folyamatos beszerzéséről.

Hol tart a magyar népgazdaság?

Megkezdődtek a közgazdasági napok

Idén hetedik alkalommal rendezik meg a Közgazdasági napok előadásorozatát Csongrád megyében, amelyen ezúttal a nyitóelőadást dr. Vass János külkereskedelmi miniszterhelyettes tartotta — nagy érdeklődés mellett. Előzőleg szakkönyvkiállítás és -vásár nyílt az MTESZ Kigyó utcai központjának előcsarnokában. Dr. Nagy Lajos, a JATE tanszékvezető egyetemi tanára rövid megnyitójában elmondta, e hagyományosnak számító őszi program mindig jó alkalom arra, hogy a gyakorló közgazdászok képet kapjanak a népgazdaság legégetőbb problémáiról. A meghívott előadók nemcsak szűk gazdasági nézőpontból, hanem a társadalomra gyakorolt hatás, a politikai megfontolások irányából is megvilágítják a gazdasági életben zajló tendenciákat, s első kézből orientálnak, igyekezve kijelölni a vállalati teendők elvi irányait.

A külkereskedelmi miniszterhelyettes a magyar népgazdaság jelenlegi helyzetéből kiindulva vezette le a közeljövő, s a hetedik ötéves tervidőszak megvalósításának legfontosabb feladatait. 1984 jól indult, de kevésbé jól folytatódott. Bár a magyar ipar termelése növekedett, a többletterméket a szocialista országokba exportáltuk. A tőkés kivétel némiképp elmaradt a várakozástól. A kiesett devizabevétel önmagában is jelentős, még inkább figyelemre méltó körülmények. A gépipar maradt ugyanis el jelentősen a tervezettől. Ez a tény több szempontból is elgondolkasztó. Jelzi, hogy a magyar iparban még mindig késik a szerkezetváltás. A világgazdasági recesszióra a mi gazdaságunk a felhalmozás visszafogásával válaszolt. Ki-

derült, hogy azok az iparágak és országok tudtak eligazkodni a recesszióból, amelyek teljesen új technológiát vezettek be, megújították állóeszközeiket. Ma csak nagyon nehezen és kevés pénzért lehet eladni olyan kommersz gépeket, amilyeneket a magyar ipar gyártani tud. A hagyományos technológia napról napra értékelődik le, az adott termék színvonalán hiába ki-elégítő a minősége, elavult, a piac értéktétele szerint nincs rá szükség.

Nehezen szokják meg a magyar vállalatok ezt a fogalmat, hogy a piac értéktétele. Sokáig várták, hogy a Nyugat-Európában kezdődő felemelkedés majd automatikusan keresletet teremtsen a hagyományos magyar termékek iránt. Kiderült, hogy ez nem törvényszerű, a szerkezetváltást nem lehet elodáztatni. Vita van a termelők és a külkereskedők között. A termelők úgy vélik, hogy keresik az ő termékeiket, csak a külkereskedelmi vállalatok érdektelensége, rossz munkája miatt nem találják vevőt, nem kapnak megfelelő árat. A külkereskedőknek viszont az a véleménye, hogy talán túlságosan is hozzászoktak az elnéző bánásmódhoz, a megsegítésekhez, külön támogatásokhoz a magyar vállalatok. Nem hiszik el, hogy a piac értéktételét nem lehet megfellebbezni, nem lehet megkerülni, nem lehet kapcsolatokat keresve kibújni alóla.

Azért is figyelemre méltó, hogy a gépipari export maradt el a tervezettől, mert ez az iparág kell, hogy viselje a legnagyobb terheket, itt lehetne megkísérlni az áttörést. A mezőgazdaságban már túl sok lehetőség nincs. Ráadásul a tőkés és a szocialista országok jó része önállóságra rendezkedik be,

élelmiszerből amit el lehet adni, azt évről évre többször — miközben a hazai ráfordítások növekednek. Egy versenyképes ipar lenne az, amelyik a felemelkedés motorjává válhatna. Ennek a belső feltételeit, érdekeltviszonyait kell megteremteni a közeljövőben. Ezt célozzák a küszöbön álló szabályozóváltozások.

Bár a magyar népgazdaságot nem fenyegeti ma a fizetésképtelenség közvetlen veszélye, mint 1982-ben, semmi nem indokolja a mostanában lábra kapó erőteljes optimizmust. A gazdasági struktúraváltásnak ugyanis még előtte vagyunk. Sajnos, nem léphetjük át önmagunk árnyékát: a fejlett technológiák meghonosításához jelentős importra van szükség. Annyi bizonyos: a magyar gazdaságirányítás felismerte a korábbi defenzív gazdaságpolitika lehetőségeinek végtelenségét. Tökés piacon már eddig is kemények voltak a feltételek, most a KGST-tagországokban is keményednek. A Szovjetunió például csak úgy biztosítja a nekünk életbevágóan szükséges energiát és alapanyagot, ha korszerű terméket adunk cserébe.

Feltett cél immár, hogy a világgazdasági hatásoktól igenis nem szabad megkímélni a vállalatokat, hiszen másként nem várható tőlük a megfelelő reakció. Ha az új szabályozás eddig nyilvánosságra került elveit következetesen képviselik majd a most kidolgozás alatt levő jogszabályok, akkor remélhetőleg rugalmasabban reagálnak a vállalatok is. A tét nagyon nagy: sajnos, már nem arról van szó, hogy utolérjük-e a világgazdaság élenjáróit, hanem, hogy megmenekülünk-e a további lemaradástól.

T. I.

Szegedi építész mongóliai sikere

Milyen lesz Dalandzadgad?

A Magyar Építőművészek Szövetsége elnökének a Mongol Építész Szövetsége elnökétől (levélrészlet): „Az országaink között érvényben levő 1982—1985. évi tudományos és kulturális együttműködési megállapodás alapján szövetségünk 1984. szeptember 14—26-ig szakmai csere-tanulmányutat szervez a szocialista országok építész-szövetségei delegáltjainak részvételével... Szövetségünk bemutató utat szervez Dalandzadgad városba (a Dél-Góbi megye központjába), amelynek általános rendezési tervét ennek az évnek a végén fogják kidolgozni... minden résztvevő saját vázlatait és javaslatait készíti el a város központjával kapcsolatban.”

A MESZ titkárának levele a Csomiterv igazgatójának (részlet): „Szövetségünk elnöksége a tanulmányútra Kiss Lajos építész, a vállalat dolgozóját kívánja kiküldeni.”

A Mongol Építész Szö-

vetsége tiszteletbeli diplomájának hiteles fordítása: „Kiss Lajos építész hazánk építészeti és városfejlesztési terveinek megvalósításában kiemelkedő tevékenységet végzett, részt vett az Ulanbátor —Dalandzadgad városokban megrendezett, szocialista országok építészeinek szakmai találkozóján, ahol a Dalandzadgad város központjának rendezésére szervezett tervpályázaton I. díjat nyert. E tevékenysége elismerésül Önt a Mongol Építész Szövetsége tiszteletbeli diplomájának I. fokozatával tüntette ki.”

— E három idézettel sikerült ugyan összefoglalnunk mongólia tanulmányútjának lényegét, de hát a kíváncsiságunk ezután is megmaradt...

— A Góbi-sivatag déli részén, közel a kínai határhoz fekszik a ma 11 ezer lakosú megyeszékhely, mely az eredfordulójig megduplázza népességét, új intézményeket

és néhány ezer lakást épít. A bányanyitásokra és ipartelepítésre alapozott fejlesztésnek korszerű építészeti kereteket szeretnénk mongol kollégáink felvázolni, a megkezdett városközpont felhasználásával. Szovjet, bolgár, lengyel, kubai, NDK-beli — és személynében magyar — építészeket kérték fel arra, hogy a rendelkezésünkre álló térképek, tervezési programok, szóbeli információk, a személyes tapasztalatgyűjtés, a nemzeti kultúra és az ország építészeti-urbanisztikai adottságainak megismerése alapján ott helyben készítsünk tanulmánytervet. Munkahelyünk egy sivatagi oázis turistaközpontja volt, igazi jurtákban dolgoztunk. Maga a város a Góbi-sivatag és a kínai hegyvidék találkozásának furcsa természeti adottságával, azzal a ténnyel, hogy az egyházi építkezés hagyományait most próbálják felváltani a világi építőművészet eszközeivel, érdekes feladatot adott.

— És a magyar építészeknek sikerült hozott...

— Pedig semmi különlegest nem gondoltam ki, pusztán azt a hazai gyakorlatot próbáltam átültetni, hogy amit érdemes óvni, azt tartsuk meg. A városközpontokat nem lehet bűdözzel lerakni, ráadásul Dalandzadgad ugyanolyan kisvárosi léptékű, mint a mi tízhúszezres városaink. Nem szabad kilométeres sugárutakat, térkolosszusokat tervezni olyan emberek számára, akik bensőségesebb környezethez szoktak, ott érzik jól magukat. S az volt az érdekes — és talán az első díj háttere —, hogy a mongol városrendező kollégák is ugyanezt az elvet vallják, ők is így képzelték el Dalandzadgad jövőjét.

Pálffy Katalin

Búcsú Dabronaki Gyulától

Mély részvétellel vettek végső búcsút Dabronaki Gyulától, a munkásmozgalom régi harcosától, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának tagjától, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság nyugalmazott elnökétől, az Elelmezési-ipari Dolgozók Szakszervezetének elnökétől, kedden a Mező Imre úti temetőben. A ravatalnál párt-, állami és társadalmi életünk több vezetője állt díszőrséget, s családtagjain kívül lerótták kegyeletüket Dabronaki Gyula harcosársai, egykori munkatársai, barátai és tisztelői.

A gyászszertartáson az MSZMP Központi Bizottsága és a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság nevében Szakali József, a KNEB elnöke búcsúzott az elhunytól. Hangsúlyozta, hogy Dabronaki Gyula halálával a párt megbízható, hű harcosát veszítette el, akit gyermekkorától kezdve elszakíthatatlan szálak fűztek a munkásmozgalomhoz. 1940-ben lépett be a pártba, s a felszabadulás után a szocialista demokráta párt VIII. kerületi titkára, a két munkáspárt egyesülését követően, 1948 és 1953 között, a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének tagja volt. Az évek során több fontos rányítót beosztásban dolgozott: 1957-ben élelmezési miniszterhelyettesnek nevezték ki, egy évvel

később a KNEB elnökséjébe választották. 1959-től ismét az élelmezési miniszter első helyetteseként tevékenykedett.

1967-ben választották meg a KNEB elnökévé, s ezt a posztot 10 esztendőn át, nyugdíjazásáig töltötte be. Szakali József hangsúlyozta: Dabronaki Gyula munkássága meghatározó jelentőségű volt a szervezet életében, s elvülhetetlen érdemei vannak abban, hogy a népi ellenőrzés széles társadalmi alapokon nyugvó, és eredményesen tevékenykedő ellenőrző szervvé fejlődött. Mindig nagy súlyt helyezett arra, hogy erősödjének a népi ellenőrzés demokratikus vonásai, és soha nem az egyes személyek, hanem a fejlődést fékező hibák ellen harcolt. Különös fontos-ságot tulajdonított a jó tapasztalatok összegyűjtésének és széles körű elterjesztésének. Közvetlen egyenlősége, emberszeretete, segítőkészsége tiszteletet és megbecsülést váltott ki. Munkásságát számos magas kitüntetéssel ismerték el.

A család, a barátok és az élelmezési Dolgozók Szakszervezete nevében Szakali József, az EDOSZ titkára búcsúzott.

Dabronaki Gyulát a munkásmozgalmi panteon sarkterében helyezték örök nyugalomra. A gyászszertartás az Internacionálé hangjaival ért véget. (MTI)

Őszi marketingbörze

Kedden a Metró művelődési házban megkezdődött a Közlekedési Marketing Gazdasági Társaság által rendezett őszi marketingbörze.

A kínálat igen sokrétű: vaskohászati termékek, építő- és faanyagok, elektromos cikkek, kötőelemek, szerszámok, járműalkatrészek, valamint különféle gépek egyaránt megtalálhatók a börzén. A termékskálát szélesítik a résztvevő külföldi cégek, melyek egyebek között sport- és búvárfelszereléseket, s gépeket ajánlanak megvételre. A börzén

kinált termékek nagy részét számítógép tartja nyilván: ez jelentősen megkönnyíti a vásárolni szándékozók dolgát. Ezúttal is mód van felesleges kapacitások felajánlására, illetve lekötésére is: főként esztélyos, marós, és más vasipari szakmákban kínálnak szabad kapacitásokat.

A börze három napig, október 4-ig tart nyitva, de a fennmaradó kínálatról a zárás után is tájékozódhatnak az érdeklődők a Budapesti IX. kerület, Ráday utca 18. szám alatt. (MTI)

Napirenden: a szakemberutánpótlás

Az országgyűlés ipari bizottságának ülése

Az ipar megújulási programjáról nem lehet tárgyalni anélkül, hogy ne foglalkozunk az iparban dolgozó emberek helyzetével — mondomta a téma fontosságát hangsúlyozva Kapolyi László ipari miniszter, az országgyűlés ipari bizottságának kedden, a Parlamentben tartott ülésén. A tanácskozáson — amelyen részt vett Cservenka Ferencné, az országgyűlés alelnöke és Drecin József művelődési miniszteriumi államtitkár is — a képviselők az ipari szakmunkásképzés és -utánpótlás helyzetéről tárgyaltak. A miniszter bevezetőjében rámutatott: az ipari korszak-

váltás, a technológiai megújulás nemcsak a technika korszerűsítését követeli meg, hanem az azzal dolgozó munkások magas színvonalú képzését is. A szakmunkásoktól azt várjuk — hangsúlyozta Kapolyi László —, hogy alkalmazkodjanak a változó körülményekhez, a szakmunkások oktatásával szemben pedig az a követelményünk, hogy jól szolgálja ezt az alkalmazkodást. Az ipar rohamos létszámcsökkenését nemcsak a technikai felszereltség fejlesztésével, hanem a megfelelő szakmunkások kiképzésével lehet és kell egyensúlyozni — tette hozzá.

E gondolatkör, vagyis a csökkenő létszám és az annak pótlása okozta feszültségek fogalmazódtak meg a legtöbb felszólalásban. Szorgalmazták, hogy az iskolarendszerű szakmunkásképzésben növekedjék az ipar, a vállalatok szerepe. Feltették, hogy az iparnak nincs befolyása a beiskolázási arányokra, a tantervekre, tanmenetekre. Kérték, hogy az ipari tárca szakmai vonatkozásban beleszólhas-

son a szakmunkásképzésbe.

Kangyalka Antal Csongrád megyei képviselő a vitában úgy vélte: a szakmunkásképzőt végzetek gyakorlati tudása csekély, az üzembe kerülésük után még fél évvel sem képesek meg-

felelni a követelményeknek, a normáknak. A képviselők foglalkoztak a technikusképzés problémáival is.

Bakos Istvánné, a Művelődési Minisztérium főosztályvezető-helyettese elmondotta: az oktatásfejlesztés programjában szerepel, hogy a szaktárcák nagyobb szerepet kapnak majd a szakmunkásképzés irányításában, vagyis az ipari tárcának is feladata lesz meghatározni a szakmai követelményeket. Úgy vélekedett, hogy a decentralizálástól visszalépni, tehát a tanácsok irányító szerepét felülvizsgálni jelenleg nem volna célszerű. Beszámolt arról, hogy a tervek szerint korszerűsödik az ösztöndíjrendszer, s rövidesen kidolgozzák a vállalatok szakmunkásképzési érdekeltviszonyainak szabályozóit.

A művelődési tárca képviselője nem értett egyet azzal, hogy a képzés arányai a közismereti tárgyak rovására megváltoztassák, hiszen a munkáosztályának, társadalmunk vezető osztályának ki-művelt emberfők sokaságára van szüksége. Ugyanakkor rámutatott: a gyakorlati képzést mindenképpen hatékonyabbá kell tenni.

A vitában elhangzottakra Juhász Ádám ipari miniszteriumi államtitkár válaszolt. (MTI)